

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 28. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri pošni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 15. marca 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 31.

Povišanje najemnin za ležarinske prostore.

V toku lanskega leta je ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani izvedlo izenačbo zakupnin za ležarinske prostore na železnicah in sklenilo z nad 600 interesenti nove zakupne pogodbe. Izenačenje pristojbin, ki so bile poprej različne za proge južne železnice in za proge državnih železnic ter za lokalne železnice, se je izvršilo že takrat povečini v vidu povečanja in zaokrožitve navzgor. Mnoga podjetja so spričo slabega kupčijskega prometa le s težavo pristala na ta povišanja. Bila so pa prisiljena, ker imajo svoje obrate oddaljene po več ur od železnic in jim zato ni preostajalo drugega. Ker železniška uprava ne prevzema nikake garancije za točno dostavo naročenih vagonov ob določenem času, mora veliko število oddaljenih podjetij imeti na železniškem svetu svoje ležarinske prostore, da lahko z njih blago, kadar se jim dostavi vagon, direktno naklada. To je potrebno tembolj, ker so baš v dobi največje izvozne sezone navadno skrajšani nakladalni in razkladalni roki na 6 ur, v katerih ni mogoče blaga odpeljati, odnosno pripeljati iz obratovališč.

Še lani je izenačenje zakupnin ter ponovno sklepanje zakupnih pogodb povzročilo interesentom veliko stroškov in dela, sedaj pa je prišla Generalna direkcija državnih železnic in je u vidu izenačenja zakupnin za celo državo svojo naredbo od 24. februarja t. l. G. d. br. 83.352/27 predpisala novo tarifo, ki predstavlja do 70 pa tudi 100 % no povišanje pristojbin za ležarinske prostore. Toda ne samo to, marveč zahteva v naredbi, da se sedanje pogodbe odpovejo in sklepajo nove pogodbe. Torej ponovno koleki,

korrespondenca, cenitve in konec koncev pa se smejo nove pogodbe sklepati samo na leto dni, dočim so bile sedaj sklenjene na nedoločeno dobo.

Skupna letna najemnina za ležarinske prostore v Sloveniji znaša sedaj nad 1.000.000 dinarjev. Poleg tega pa se najmanj še enkrat toliko vsoto pobira neupravičeno in brez vsake pravne podlage in to samo v območju ljubljanske direkcije od interesentov na posebnih pristojbinah za dostavo voza k ležarinskemu prostoru, ki znaša po krajevnih prilikah od 8 navadno do 15, a v mnogih primerih tudi do 25 dinarjev na vagon. Na ta način si železniška uprava ustvarja dohodke in odira interese proti predpisom lokalnih tarif in otežuje konkurenčnost naše izvozne trgovine in industrije v inozemstvu.

Sedaj, ko so se njej pridružili še oblastni odbori ter krajevni cestni odbori z visokimi posebnimi pristojbinami za vporabo cest, taksami na vozila itd., pa kot krona vsega prihaja Generalna direkcija, da razveljavi vse pogodbe, ki so bile ravnokar sklenjene in pod pretvezo izenačenja podvoji zakupnine za ležarinske prostore.

Po novi naredbi bo najbolj prizadeta lesna trgovina, ki ima ravno v zadnjem času nekoliko boljnih izgledov, da bi mogla zopet razviti svoje kupčijsko poslovanje. Nove pristojbine pomenijo za 1 milijon novih letnih bremen ne glede na velike stroške za takse in kolkovanje pogodb. Smatramo, da se morajo vsi merodajni činitelji in organizacije odločno upreti takemu postopanju železniške uprave, pod katerim reelno delo solidne trgovine ni mogoče.

* * *

Državna hipotekarna banka in gospodarski interesi Slovenije.

V svojem ekspezeju o proračunu ministrstva trgovine in industrije je minister g. dr. Spaho omenjal tudi poslovanje državne hipotekarne banke in navajal da je Zagreb podružnico z zadovoljstvom sprejel, dočim Slovenci ne kažejo pravega umevanja za ugodnosti, katere nudi državna hipotekarna banka. Državna hipotekarna banka nima namena povzročati domačim zavodom konkurence in izmozgavati gospodarskih slojev, marveč hoče pred vsem sodelovati.

V debati o tem ekspezeju se ni oglašil noben slovenski poslanec, da bi osvetil položaj tudi od druge strani in pojasnil, zakaj so ustanovitev ravno naši ljudje sprejeli z nerazumljivim in opravičanim nezaupanjem.

Državna hipotekarna banka si je po zakonu zasigurala pravico, da sme z malenkostnimi izjemami samo ona sprejemati v upravo javni in pupilarni denar, katerega so do sedaj v splošno zadovoljnost upravljale naše pupilarno varne hranilnice.

Naše hranilnice so dolžne naložbe javnega in pupilarnega denarja, izvršene do aprila l. 1922, oddati državnim hipotekarnim banki do leta 1932, poznejše naložbe pa takoj. Od l. 1927 dalje z nekaterimi izjemami niso več upravičene sprejemati javnega in pupilarnega denarja v naložbo. S tem izjemnim hranilnicam, ki so za naše gospodarstvo ogromne važnosti, svoj stabilen denar v vsotah, ki znašajo težke milijone. Ako bodo hranilnice primorane ta denar izročiti iz svoje uprave, bodo prisiljene dvigniti svoje naložbe

pri drugih denarnih zavodih in skrčiti gospodarskim krogom direktno ali potom kreditnih društev dovoljene kredite.

Marsikdo si bo mislil, da bo to ostalo brez vpliva na naše gospodarstvo, vsaj bi se dotični, katerim bi se pri hranilnici kredit odpovedal ali skrčil brez nadaljnega lahko obrnil na državno hipotekarno banko. Temu pa ni tako. Pogoji za posojila so pri državni hipotekarni banki tako trdi, da nikakor ne morejo konvenirati našim trgovcem, obrtnikom in industrijcem. Pod težkimi pogoji, katere stavi državna hipotekarna banka za posojila, naši gospodarski krogi na posojila Državne hipotekarne banke ne bodo mogli reflektirati. Ker bo Državna hipotekarna banka na eni strani zbrala ves javni in pupilarni denar iz Slovenije, na drugi strani pa ne bo imela možnosti, da ga po svoji obrestni meri plasira v Sloveniji, ga bo pač plasirala v drugih pokrajinah, v katerih njena obrestna mera še konvenira. Ljubljanska podružnica Državne hipotekarne banke bo torej samo zbiralnica našega denarja za kraje, iz katerih se ne bo tako hitro in lahko vrnil.

Da pritegne na sebe tudi čim več drugega denarja, nudi za nekatere naložbe ugodnejšo obrestno mero nego drugi zavodi. Dela torej zgago na našem denarnem trgu in s tem konkurenco, kakoršna gotovo ni namen državno privediranih bank. Na drugi strani pa pronicavajo v našo javnost vesti, da Državna hipotekarna banka obrestuje denar, ki se pri njej mo-

ra obvezno nalagati, torej denar naših pupilov in kurandov, po nižji obrestni meri, nego ostale naložbe. Če je to res, je to vnebovpijoč greh na naših mladoletnikih in varovancih, za katerega ni nobenega opravičila!

Žal, da ni dobil g. minister, ki o položaju brez dvoma ni popolnoma informiran, od strani poslancev že v Narodni skupščini primerne odgovora. Mi naših hranilnic, ki imajo za politiko obrestne mere v Sloveniji nepoporne zasluge, ne damo zadaviti. Takih zavodov pri težkih časih, kakoršni nas še čakajo, ne bomo nikdar več imeli, ako jih pustimo sedaj okrniti ali nekatere celo umoriti s tem, da se jim v obliki javnega in pupilarnega denarja vzamejo eksistenčni pogoji. Zato roke proč od našega denarja!

G. minister je naglašal, da Državna hipotekarna banka ni ustanovila svojih podružnic za to, da bi ljudstvo izkoriščala, ampak da ga podpira. Prav! Potem ni nobenega zadržka, da se obvezno nalaganje javnega in pupilarnega denarja s smislu želj slovenskih gospodarskih krogov izpremeni v fakultativno. Ako bo Državna hipotekarna banka res podpirala naše ljudstvo, bo ljudstvo samo in prostovoljno našlo pot do nje. Vsaka sila je v tem primeru nepotrebna in vzbuja domneve, da ima gotove cilje!

TAKSNA PROSTOST OBRTHIH ZADRUŽENJ PO DOLOČBAH ČL. 5., TOČKA 4. TAKSNEGA ZAKONA.

Na podlagi ponovnih opozoritev Zbornice TOI je ministrstvo financ, generalna direkcija davkov, izdalo dne 6. februarja 1928, št. 13.216, vsem podrejenim oblastvom, uradom in organom razpis, ki pojasnjuje vprašanje taksne dolžnosti stanovskih zadrug.

Razpis se glasi:

»Ministrstvo trgovine in industrije je z dopisom z dne 28. januarja 1928, št. 13.512/III, zaprosilo ministrstvo financ, da bi veljal čl. 5., točka 4. zakona o taksah tudi za profesionalna združenja (obrtne zadruge), osnovane v oblastih Slovenije, Dalmacije, Hrvaške, Slavonije in Vojvodine v zmislu čl. 106 obrtnega reda z dne 16. avgusta 1907, D. Z. L., št. 199, odnosno par. 149 zakonskega člena XVII. v letu 1884, ker so ona po svojem delovanju in cilju institucije javnega prava pod direktnim nadzorstvom državne obrtne oblasti z značajem društva in s sličnimi nalogami, kakor društvene organizacije.

Na podlagi čl. 43 zakona o taksah daje Generalna direkcija davkov sledeče pojasnilo:

Za zgoraj navedena profesionalna združenja (obrtne zadruge) osnovana na podlagi omenjenih zakonskih odredb velja še nadalje določba čl. 5., točka 4. zakona o taksah, kadar vrše javne posle v državnem imenu in za državo.

* * *

ZNIŽANJE CARINE NA BAKRENO GALICO IN ETRE VSEH VRST.

Kakor poročajo iz Beograda, je ministrski svet sklenil, da se dosedanja minimalna carina na bakreno galico zniža od 12 na 6 zl. dinarjev na 100 kg in minimalna carina na etre vseh vrst, kadar se uvažajo za izdelavo lakov in barv, od 800 na 200 zlatih dinarjev na 100 kg. Znižanje carine na etre bo veljalo, dokler se ne bodo pričeli izdelovati v naši državi.

I. Mohorič:

Problem izjednačenja carinskih tarif.

Na celi zemeljski obli je sedaj 172 carinskih tarif v veljavi. Tehnična sestava, obseg in porazdelitev teh tarif, kakor tudi višina in načini odmere carin so z ozirom na razno carinsko politiko posameznih držav zelo različne. V mnogih državah je carina določena v odstotkih od faktorne vrednosti blaga. V drugih državah pa so za posamezne vrste blaga določene specifične carine. One carinske tarife, pri katerih je carina določena »ad valorem« so povečini zelo enostavne. Za tako odmero zadostuje par splošnih odredb in blago v takih tarifah povečini ni specificirano navedeno, marveč le v velikih skupinah. Čim pa se prične carina diferencirati po posameznih vrstah predmetov, prihajamo do vedno bolj specializiranih tarif.

Ogromen tehničen razvoj industrije je povzročil, da se je število carinskih pozicij v posameznih tarifah v toku zadnjih tridesetih let podvojilo, potrojilo in celo početrilo. Uvedba novih produkcijskih metod, nove tehnične iznajdbe so povzročile, da so interesirani krogi stavili vedno nove zahteve po uvedbi specialnih carinskih pozicij za zaščito novih proizvodov. Na ta način so se carinske tarife skomplicirale do nepreglednosti in postale težko dostopne in razumljive ne samo za interesirane pridobitnike, marveč tudi za službujoče carinsko uradništvo. Kompliciranost je povzročila nebroj carinskotehnoških sporov in otežila samo carinsko manipulacijo tako, da predstavlja resno oviro eksportni in importni trgovini. Eksportne industrije so vsled različnosti tarif in heterogenosti carinskih predpisov v zelo težkem položaju, ako hočejo voditi točno evidenco vseh sistemov tarif in raznovrstnih carinskih predpisov v deželah kamor razpošiljajo svoje produkte. Poleg tega pa so v zadnjem času mnoge nove avtonomne tarife evropskih držav pokazale očiten izraz ne samo enostranskega protekcijonizma in ekonomske borbenosti, marveč postajajo vedno bolj dobrodošlo sredstvo za diskriminacijo raznih vrst enega in istega blaga na korist enih in na škodo drugih provenijenc. Kam vodi ta razvoj, nam kažejo najboljše naslednje številke:

Nemška carinska tarifa, ki je štela 1888. leta 480 carinskih pozicij, jih je štela v letu 1925 že 2.300, v Italiji pa se je število pozicij avtonomne tarife od leta 1878 do leta 1921 povečalo od 535 na 2.777. Še večji rekord je dosegla Belgija, katere stara tarifa iz leta 1884 je štela 235 pozicij, a nova v letu 1924 že 3.038. Francija je imela v tarifi iz 1892. leta 654 številke z 1.500 pozicijami in šteje danes 1.272 številke z 4.371 pozicijami.

Posebno povojni razvoj kaže rapidno tendenco kompliciranja carinskih tarif namesto poenostavitve.

Toda ne samo porazdelitev blaga po skupinah, marveč tudi način označevanja posameznih vrst blaga v tarifah je pri večini držav zelo različen. Istina je, da je carinska tarifa v veliki meri odsev gospodarskega nivoja posamezne države in čimbolj je tehnična kultura posamezne dežele razvita, tembolj je specializirana tudi njena carinska tarifa. Načela, po katerih se klasificira blago v carinskih tarifah in uvvršča v nomenklaturu, so zelo različna.

Nekatere tarife so sestavljene bolj po vidikih znanstvene tehnologije, druge zopet se približujejo bolj komercialnim označbam blaga. Tudi gradacija tarifnih postavk je z ozirom na razne motive, namene in interese, katerim ima služiti carinska tarifa, zelo različna. Večina tarif, med njimi tudi naša avtonomna tarifa, je graduirana po momentih in kriterijih, ki izpreminjajo vrednost blaga. Toda poleg tega ima mnogo diferencijacij edin svoj razlog v tem, ali se kako blago izdeluje doma ali ne. Tudi z diferenciranjem blaga po teži, dolžini ali debelini se ustvarjajo gotove diskriminacije v prilog enega in na škodo drugega. Tako nastanejo bojne tarife, ki domači industriji ne nudijo solidne zaščite, marveč pospešujejo mnogokrat izigravanje interesov gospodarske produkcije in svobodne izmenjave blaga. Ni dvoma, da sličnost in sorodnost sestave in nomenklature carinskih tarif olajšuje sklepanje trgovskih pogodb in pospešuje mednarodno trgovino. Zato je mednarodna ekonomska konferenca v Ženevi lani v maju označila v svojih resolucijah med drugim kot eno glavnih zahtev za olajšanje mednarodnega prometa poenostavitve carinskih nomenklatur in izjednačenje carinskih tarif.

Priporočila je Društvu narodov, da prevzame inicijativo ter naj v sporazumu z trgovskimi industrijskimi krogi sestavi metodično carinsko nomenklaturu, ki naj bi po gotovem splošnem načrtu obsegala vse kategorije blaga. Vrhovni svet Društva narodov je nato v svojem zasedanju v juniju pozval ekonomsko sekcijo, da takoj vzame vprašanje v pretres in prične s študijami o možnostih izjednačenja carinske tarifnega izrazoslovja. Ekonomski komite pa je v svojem izrednem zasedanju v juliju 1927 po tozadevnih razpravah sklenil, da poveri izdelavo kolegiju petih ekspertov, ki naj bi določili načela, ki imajo služiti kot podlaga za sestavo splošnega okvirja tarif ter dali nasvete in mišljenja glede nadaljnega proučavanja tega vprašanja.

Naloga ekspertov je bila, da v duhu vodilnih načel resolucij mednarodne ekonomske konference poleg izjednačenja stremijo tudi za poenostavitvijo carinskih tarif in organizirajo v to svrhu sodelovanje zainteresiranih gospodarskih krogov. Tako se je sestala pododbor 5 ekspertov, sestavljen iz delegatov Nemčije, Belgije, Francije, Italije in Čehoslovaške, ki je na dveh konferencah meseca avgusta in oktobra 1927 izdelal prednačrt metodične tarife. Ta osnutek obsega 20 delov in sicer je vse blago podeljeno tako, da so v prve skupine uvrščeni proizvodi živiloreje, rastlinstva in rudništva, v drugo industrije, ki predelujejo glavne prirodne surovine in najvažnejše rudninske proizvode. V tretji skupini pa se nahajajo industrije, ki kombinirajo odnosno predelujejo produkte prej omenjenih industrij v nove proizvode, ki služijo nato za razne potrebe vsakdanjega življenja.

Da bi se gradivo lažje predelalo, se je posamezne dele porazdelilo na pododdelke, katerih šteje osnutek celokupno 94. Načrtu je priložena obrazložitev, v kateri je pojasnjeno, zakaj so bili gotovi predmeti, o katerih se misli, da bi morali biti v načrtu navedeni, izpuščeni.

Gospodarski odsek je na svojem zasedanju v decembru 1927 odobril predložen načrt in sklenil, da se načrt razpošlje vsem krogom, ki bi ga lahko ocenili in mogli dati nasvete za izdelavo detaljne nomenklature.

Načrtu, ki so ga izdelali strokovnjaki, se mora priznati, da je odličen po svoji enostavnosti in srečno izbranih označbah posameznih vrst blaga, ki je za vsakogar lahko razumljiva ter zbližuje komercialno označbo z tehnološko. Radi tega predstavlja ta načrt napram obstoječim tarifam veliko prednost za vse kroge, ki imajo s carino opravka. Načrt pa je poleg tega sestavljen na popolnoma znanstveni podlagi. Predvideva naravno porazdelitev blaga od surovin na polfabrikate in na finalne produkte.

Nova skupna carinska nomenklatura

ra naj bi se po izvršenih študijah sprejela v obliki mednarodne konvencije na posebni tozadevni diplomatski konferenci, v kolikor pa bi to ne bilo izvedljivo, naj bi se pri sklepanju odočih trgovinskih pogodb uporabljala skupna nomenklatura in po njej uredilo carinjenje blaga. Države, ki bi jo sprejele, bi se morale zavezati, da jo ne bodo uporabljale kot sredstvo za diskriminacijo na škodo tretjih držav. Pa tudi države, ki jo ne bi upeljale, naj bi se prilagodile v praksi skupni nomenklaturi v svojih tarifih.

Ako sedaj konkretno primerjamo strukturo naše avtonomne tarife s projektom Društva narodov, vidimo, da se glede podelitve na kategorije in glede sestave podpozicij v posameznih odsekih, naša tarifa v nepričakovani meri vjema z načrtom. Naša carinska tarifa ni še mnogo diferencirana in to predvsem zato, ker industrija v naši državi še ni tako razvita, kakor v zapadnih državah. Ona obsega sedaj 700 tarifnih števil, s subpozicijami seveda dosega nad 1600 točk. Vendar se pojavljajo v praksi vedno nove zahteve za izdvojitev posameznih predmetov iz skupnih pozicij, da bi se gotove vrste produkcije bolje zaščitile pred inozemsko konkurenco.

Če vsled tega s praktične strani premostrimo položaj, moramo predvsem upoštevati dejstvo, da smo z ravnokar uzakonjenimi trgovinskimi pogodbami glede mnogih carinskih pozicij vezani na dobo petih let in da znaša odpovedni rok na primer pri pogodbi z Anglijo eno leto. Vsled tega je popolna upeljava skupne carinske nomenklature pri nas pred letom 1932 izvedljiva le, ako bi odpovedali obstoječe pogodbe.

Deloma bi mogli ta načrt upoštevati pri definitivni redakciji in uzakonjenju sedajnega načrta carinske tarife, v kolikor glede posameznih postavk nismo odnoso ne bomo takrat pogodbeno vezani.

Glavni naš interes je, da si kot mlada država, ki se vzpričo carinske politike okolišnih držav mora sukcesivno industrializirati, zadržimo svobodne roke glede izločanja posameznih predmetov iz kolektivnih pozicij kakor bi to zahtevali interesi gospodarskega razvoja ter da si zadržimo svobodno diferenciranje posameznih vrst blaga po teži, dolžini in kvaliteti, ker bi nam drugače pretela opasnost, da inozemska kartelirana industrija pogazi vsak še tako dober in zdrav pričetek novih panog produkcije v naši državi.

VIII. Ljubljanski velesjem.

Specijalna avtomobilska razstava na letošnjem mednarodnem velesjemu v Ljubljani od 2. do 11. junija. V okvirju letošnjega velesjema v Ljubljani priredi udruženje slovenskih avtomobilskih trgovcev specijalno razstavo, ki bo obsegala vse moderne avtomobile, motorna kolesa in ves material, ki je v zvezi z avtomobilizmom. Izgleda, da bo razstava zelo impozantna, saj bo obsegala velik izložbeni paviljon s površino skoro 1000 m². Pozivamo vse trgovce te branže, ki se še niso prijavili za udeležbo, da nemudoma stopijo v stik z imenovanim udruženjem, ker prostora že primanjkuje. Zanimivo je še dejstvo, da se upošteva ljubljanski velesjem kot avtomobilska razstava tudi v inozemstvu, vsaj mednarodna zveza avtomobilskih konstrukterjev, s sedežem v Parizu, priporoča vsem svojim članom udeležbo. Kupcu avtomobila ali motornega kolesa se bo nudila najlepša revija najmodernejših fabrikatov.

Ljubljanska borza.

Tečaj 14. marca 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h gold.	—	22:89
Berlin 1 M	18:585	18:615
Bruselj 1 belga	—	7:93
Budimpešta 1 pengó	—	9:947
Curih 100 fr.	1098:50	1098:50
Dunaj 1 šilling	7:996	8:026
London 1 funt	277:15	277:95
Newyork 1 dolar	56:77	56:97
Pariz 100 fr	—	223:85
Praga 100 kron	168:15	168:95
Trst 100 lir	299:50	301:50

Sladkorni trg.

Splošen položaj na svetovni sladkornih tržiščih v minulih tednih ni pokazal bistvenih sprememb. Večja kurzna valovanja je zaznamovati le v Newyorku in Parizu. Newyorku je omogočilo momentano pomanjkanje razpoložljivega blaga dvig marčnega termina za 12 točk. Dvig kurza promptnega sladkorja pa je učinkoval mimogrede tudi na vrednotenje poznejših terminov.

Pariški trg je našel po zakonskem osnutku glede zvišanja uvozne carine od fr. 84 na fr. 100, ki ga je poslanska zbornica že sprejela, ugoden moment za dviganje kurza, kar je posebno ugodno vplivalo na otvoritev cen za termine stare žetve. Zanimivo je, da se je v Parizu zoblikoval report stare žetve napram novi žetvi, medtem ko se je na vseh drugih tržiščih stara žetev cenila nižje, ko nova.

Razvoj statističnega položaja v minulih tednih vobče ni bil neugoden. Iz sledeče tabele, povzete po mesečnem poročilu statistika F. O. Lichta, sledi, da je konzum sladkorja v onih evropskih deželah, ki objavljajo redno sladkorno statistiko, v mesecih september—januar narastel napram istemu razdobju v minulnem letu za približno 230.000 ton (8%).

	V mesecu januarju		
	1928	1927	1926
Nemčija	101.187	99.150	92.403
Češkoslovaška	28.536	23.034	30.940
Avstrija	15.903	13.844	18.524
Ogrska	8.534	7.737	3.688
Francija	73.808	63.067	86.704
Belgija	14.709	14.100	12.685
Nizozemska	15.924	15.934	16.229
Švedska	13.556	10.360	10.901
Poljska	27.741	33.461	23.273
Italija	32.064	31.698	30.962
Anglija imp. sladkor	133.340	133.013	140.576
Angl. home-grown	27.968	28.816	—
Skupaj	493.270	474.232	466.984

	V 5 mesecih september—januar		
	1927/28	1926/27	1925/26
Nemčija	694.858	626.609	581.712
Češkoslov.	168.665	163.947	166.700
Avstrija	96.838	82.199	91.699
Ogrska	46.780	41.446	33.968
Francija	428.131	332.787	431.943
Belgija	81.455	78.178	78.420
Nizozemska	101.541	97.448	95.552
Švedska	93.475	81.445	74.812
Poljska	151.065	145.785	125.140
Italija	157.650	150.017	147.483
Anglija imp. sladkor	710.220	730.475	760.218
Anglija home-grown	161.565	135.953	—
Skupaj	2,892.442	2,662.289	2,587.686

Večji konzum se izraža tudi v izkazu vidnih zalog na dan 1. februarja, ki izkazuje za navedene dežele skupaj zalogo 3,860.543 ton napram 3,519.764 v istem času minulega leta, tako da je v kljub znatno večji proizvodnji v tekočem letu zaloga za 340.000 ton večja, ko v preteklem letu. Bistveno večje zaloge od preteklega leta izkazuje le Češkoslovaška, ki je imela prvega februarja zalogo 795.000 ton napram 554.000 v minulnem letu.

V ameriskem preskrbovalnem ozemlju se nahajajo kubanske zaloge trenutno na isti višini, kakor v prejšnjem letu. Zaloge v Zjedinjenih državah samih odgovarjajo istotako približno stanju preteklega leta. Neugoden moment v statističnem položaju je trajno razočarajoči konzum Zjedinjenih držav, ki se izraža v izkazih o predelavanju sirovega sladkorja ameriških rafinerij, ki še s stanjem početkom februarja vedno zaostajajo za minulim letom.

Ugoden pa je razvoj statističnega položaja na daljnem vzhodu. Tu se je porabila večja produkcija Jave v minulnem letu, ki je znašala približno 400.000 ton, do 700.000 ton. Za eksport razpoložljive zaloge so znašale početkom marca 230 tisoč ton napram 160.000 tonam v istem času prejšnjega leta.

Četudi statistika svetovnega položaja ne prikazuje večjih zalog sladkorja, manjkajo vendar momenti, ki bi mogli vzbujati kako bojazen glede preskrbe s sladkorjem v bližnji bodočnosti ter nudili tako špekulaciji vspodbudo, da se preskrbi preko momentanih potreb. To

je najbrže vzrok zato, da ugoden statističen položaj še ni prišel do izraza v cenitvi blaga.

Značilna je konečno vest, da se naj bi prodalo tudi še 200.000 ton letošnje žetve, ki jih je določila Kuba kot rezervo. Dosedaj so se glasila poročila tako, da se misli šele pri znatno višji ceni na to, da bi prišla ta rezerva že v tem letu na trg. Prodajo teh dveh tisoč ton v Evropo bi pač vzbudila, kakor sploh tudi ostale prodaje Kube v Evropo, precej mešana čustva. Kajti ta količina bi znatno povečala sladkorne množine, ki so na razpolago za preskrbo Evrope in povzročila pritisk na evropskih tržiščih, posebno še, če se uresničijo vesti o nameravanem znižanju angleške uvozne carine za sirovi sladkor.

Pozornost evropskih tržišč se bo koncentrirala v bližnji bodočnosti na vesti o obsegu gojitve sladkorne pese. Dosedaj je na razpolago še malo vesti, ki bi mogle nuditi podlago za tozadevno presojo. V Češkoslovaški pa je prišlo v zadnjem času do načelnega soglasja glede cen sladkorne pese, tako da bodo tukaj že prihodnji teden nudili jasno sliko o obsegu gojitve sladkorne pese.

Vse obrtnike opozarjamo

na slavnostno zborovanje o priliki 25-letnega jubileja Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, ki se vrši v Ljubljani na praznik, dne 19. marca.

Gospodarsko pismo iz Moskve.

Skrbi sovjetske vlade so v prvi vrsti gospodarskega značaja. Ni pa nobenega dvoma, da mora imeti gospodarska napetost, proti kateri se sicer z vsemi silami borijo, s časom tudi politične posledice. Ni treba pri tem takoj misliti, na spremembe v boljševiškem sistemu, v vladi in stranki. Vse to je izven vsake verjetnosti, bodisi v notranji ali v zunanji politiki Rusije. Posledica bi bila le latentna nezadovoljnost širokih slojev prebivalstva, ki zaenkrat strukture sovjetske vlade ne bi mogla zrahljati. A z njo bi morali računati.

Gospodarske težave Rusije se zrcalijo v prisilnem tečaju červonca, kojega razvrednotenje znaša v inozemstvu več kot tretjino. Uvoz je obremenjen z izdatnim agio, izvoz ne more več uvoziti zadostnih valutaričnih vrednot. Obenem je emisijsko delovanje v Rusiji ozko omejeno, da se prepreči inflacija. Blagovni promet je zato od dne do dne manjši. A hkrati so bili iz socialnih razlogov prisiljeni, da produkcijo dvignejo. Ta dvig pa pride vsled potrebe po zvišanem uvozu prebivalstvu v korist samo v onih panogah, kojih prodajo so morali iz notranjih političnih razlogov zabraniti, da so mogli v zvišani izmeri spraviti na trg poljedelske pridelke. Samo na ta način je bilo mogoče pripraviti kmečko prebivalstvo do oddaje žita, a še to samo s tem, da so nastopili z brezobzirno strogostjo.

Kljub temu je pa potreba kmečkega prebivalstva v zadnjih dveh letih ogromno narasla. Zlasti veliko je povpraševanje po tkaninah, čevljih, galošah, po poljedelskem orodju in po strojih. Intenziviranje fabrikacije je neoporečno. Vzporedno s tem gre v njenih uspehih pač še nepreskušena varčnostna in racionalizacijska akcija. A vseeno ponudba še oddaleč ne odgovarja povpraševanju. Vsled šepave preskrbe se je razvila prava zasebna prekupna trgovina, ki dela seveda z višjimi cenami kot konsumne zadruge (kooperative); te dobivajo blago direktno od trustov in se morajo natančno držati predpisanih cen. Vlada je izdala sedaj primerne protiodredbe, ki pa ne bodo dosti koristile, dokler bo imela zasebna trgovina na razpolago blago, ki ga konsumna družva nimajo. Iz valutnih ozirov zabranjuje uvoz naravnost neobhodno potrebnih predmetov, na primer rabarbere, saharina itd.

Pri podelitvi novih koncesij bodo polagali važnost na to, da za obratovanje potrebni denar ne bo več vpeljan v domači valuti. Prepovedan bo uvoz rubeljskih bankovcev; to je res unikum, da zabranjuje vlada uvoz lastne vrednote. Morda hočejo doseči s tem padeč tečaja červonca v inozemstvu, da dose-

žejo nakupe inozemskih trgovskih zastopstev po cenejšem tečaju; pozneje, po odpravi prepovedi, bi te nakupe z dobičkom realizirali.

Ce hoče iti gospodarsko življenje Rusije naprej, bo ostala kreditna kupčija neobhodno potrebna. Pod tem vidikom moramo gledati na pogajanja o trgovskih pogodbah med Sovjetsko zvezo in drugimi državami. Treba bo paziti na to, da likvidni nakupni kapital iz političnih vzrokov ne bo dotekal v pozamezno privilegirane države, temveč v prvi vrsti v tiste, ki dajejo Rusiji kredite. Stvar Rusije je seveda, da dobi dotična sredstva. S težavo gre naprej.

NEUGODNI POLOŽAJ OGRSKEGA VINSKEGA TRGA.

Položaj na ogrskem vinskem trgu, ki že prej ni bil ugoden, se je v zadnjih tednih na novo poslabšal. Stagnacija je zavzela take oblike, da vinski trgovci za to sezijo sploh ne pričakujejo nobenega poživljenja več. Banke so ustavile kreditna dovoljenja vinskim tvrdkam in eskompiranje vinskih menic. Morejo se pa izvesti eksportne akcije manjšega obsega, ker se inozemstvo zanima za ogrska vina, a inozemskim kupcem se morajo dovoliti najmanj tri- do štiri-mesečni krediti. V strokovnih krogih računajo s tem, da bodo ob začetku pomladanskih del producenti vsled pomanjkanja denarja vinske zaloge spravili na trg ter da je nato pričakovati padca v cenah.

Prvi nemški bencin.

V trikotu Leipzig—Halle—Merseburg, v bližini zadnje imenovanega mesta je nastalo v neverjetno kratkem času ogromno industrijsko podjetje. Število zaposlenega osebja v teh s precejšnjo tajnostjo obdanih tovarniških objektih je do letos prekorajilo 22.000.

Šele pred kratkim so se pojavili v javnosti uradni podatki o Merseburgskem velepodjetju, ki proizvaja umetni bencin ter osamosvoji državo s to neprecenljivo snovjo. Rigorozni poskusi so brezdvomno ugotovili, da je sintetični bencin lastnega proizvoda popolnoma enakovreden naravni rafinadi, ki se je doslej uvažala iz inozemstva.

Koncem aprila 1927 se je začel obrat v podjetju, kateremu so šele meseca oktobra 1926 položili temelj, in ki ga je gradilo preko 5000 delavcev. Tajinstveno se dvigajo ogromni žerjavi v zrak, v 18 velikanskih reaktorih se vrši destilacija premoga, ki se poprej zmelje ter prepoji z vodo. Orjaške sesalke spravijo zmes v razbeležene peči, kjer se premogu pridruži vodik. Iz premogovega blata pa kaplja kristalno čisti bencin, prvi domačega izvora.

Že v začetku je produciralo podjetje na mesec 2000 ton. Kapaciteta se povzraha stopnjema na 10.000 ton, tako da bo znašal letni pridelek 120 tisoč ton.

Za gospodarsko obnovo države je ta tehnični napredek ogromnega pomena. Milijoni, ki se sicer stekajo v tujino, ostanejo ohranjeni narodnemu premoženju, in razven tega se bodo dobavni stroški za sintetični bencin polagoma znižali, ker se s proizvodnjem olja spoji tudi pridelovanje umetnega dušika.

»Leuna« podjetje — kakor se tovarne pri Merseburgu nazivljajo — ima še obširnejše načrte. Nemčija je odslej uvažala ves potreben čilenski soliter; in tega je bilo leta 1913 preko 775.000 ton; te pasivne točke v trgovski bilanci se je država rešila; leta 1923 je s prejšnjim lastnega izdelka že izvažala 40.000 ton, lani pa celo 165.000. Enaka bodočnost se obeta produkciji žvepla.

Proizvajanje plina hočejo preustrojiti z rujavim premogom ter na ta način izločiti žveplo, ki ga vsebuje ta surovina. Tako bo v doglednem času Nemčija lahko izhajala tudi brez uvoza žvepla. Vse to se pričakuje od »Leuna« tovarni, ki bodo tem nalogam brezdvomno tudi kos!

K. Tiefengruber.

Trgovina.

VIII. Organizirana prodaja kož divjih živali se vrši dne 20. t. m. na velesejmu v Ljubljani. Poleg domačih interesentov-kupcev se je prijavilo tudi večje število inozemskih veletrdk, ki bodo kot kupci sodelovale na dražbi. Čim več blaga se bo zbralo, tem višje cene se bo dalo doseči. Zato naj vsi posestniki dobro sušenih in neustrojenih kož iste pošljejo najpozneje do 18. t. m. na velesejem v Ljubljani v komisijo.

Industrija.

Prvi angleški premogovni sindikat. Te dni se je konstituiral prvi angleški premogovni sindikat, in sicer premogovni okraji v južni Yorkshire, v Nottinghamu, Derbyju, Yorkshiru in Cheshire. Obsega 30 odstotkov angleške premogovne produkcije in razpolaga s 75 odstotki doslej neizrabljenih angleških premogovnih najdišč. Sindikat ima za angleške razmere izredno strogo organizacijsko obliko in si je nadel glede produkcijske politike široko zasnovane cilje.

Železniški koncern v Ameriki. Šest velikih ameriških tovarnih vagonov in jeklenih tovarnih skupnih aktivih okoli 600 milijonov dolarjev se bo združilo v nov koncern železniške opremne industrije. V vladnih krogih smatrajo ta proces kot del načrtov bratov Fisher, ki merijo na tvorbo ogromnih trustov na polju kovinske industrije.

General Motors. Zunanja trgovina General Motors se je leta 1927 nadalje razvila; prodaja v inozemstvo je narasla za dve tretjini. Poročilo iz Newyorka pravi, da je bilo v 104 različnih deželah prodanih 193.830 avtomobilov v vrednosti 180 milijonov dolarjev, leta 1926 pa 118.800 osebnih in tovornih avtomobilov v vrednosti 107 milijonov dolarjev. Eksportna trgovina se je dosti bolj dvignila kot pa prodaja na domačem ameriškem trgu. Pripomniti je pa treba, da se Evropa tega napredovalnega gibanja ni udeležila ter da se je njen delež na skupni eksportni trgovini znižal od 34,5 odstotkov v letu 1926 na 33,2 odstotkov v letu 1927. General Motors so investirali doslej okoli 6 mil. dolarjev v svojih evropskih montažnih delavnicah in zaposlujejo v njih 5500 delavcev in nastavlencev.

Davki in takse.

Davčno okrajno oblastvo Litija v Ljubljani razglasa: V smislu § 58. zakona o osebnih davkih se s tem objavlja, da so izpiski iz pristojbinskih registrov priredbenega okraja Litija o odmeri občne pridobnine za priredbeno dobo 1928/29 plačevalcem te vrste davka razgrnjeni na vpogled v občinski pisarni vseh občin davčnih okrajev Litija in Višnjagora in pri davčnem okrajnem oblastvu Litija v Ljubljani, Hrenova ulica št. 11/I., soba 5 skozi 14 dni v času od 12. do vstevši 25. marca 1928.

Denarstvo.

Prva Hrvaška hranilnica (štedionica). 10. t. m. je imela svoj 81. občni zbor. Skupni promet v preteklem letu je znašal 188 milijard in 650 milijonov dinarjev, za 66 milijard in 690 milijonov več kot v letu 1926. Skupna aktiva znašajo 2 milijardi in 230 milijonov dinarjev; med njimi je debitorjev za 1390 milijonov, vrednostnih listin za 1646 milijonov, lastnih imobilij za 1008 mil. dinarjev itd. Med pasivi so glavna postavka vloge v znesku 1492 milijonov dinarjev. Čisti dobiček za leto 1927 znaša 17 milijonov 438.000 dinarjev. V rezervni in penzijski sklad so dali po 1.440.000 Din, za izplačilo 16-odstotne dividende 12 milijonov dinarjev, za internat otrok podružničnih uradnikov 300.000 Din itd. Veliko so govorili o valorizaciji in o njenih učinkih in so sklenili tozadevne odredbe. Dividendo so začeli izplačevati z 12. t. m.

Nemška Diskontna družba. Kljub zvišanemu izdatkom je imelo to veliko podjetje leta 1927 približno isti čisti dobiček kot leta 1926, in izplačalo zopet 10-odstotno dividendo. Promet lanskega leta je znašal 113,8 milijard mark, promet predlanskega leta 88,1 milijard. Tihe rezerve so se zelo okrepile. Odpisi so bili manjši kot leto prej. Zanimivo je, da so znašali davki celih 47 odstotkov čistega dobička.

Zlato iz Amerike in Anglije v Francijo. Francoska banka je na novo naročila v newyorški Federal Reserve Banki 7.900.000 dolarjev, ki jih je imela tam naložene. Vse vlato, ki je prišlo od 1. januarja dalje iz New Yorka in Londona v Francijo, cenijo na 75 milijonov dolarjev. Pred volitvami se bodo izvršile še nadaljne takšne transakcije. Domneve o namenih te akcije so kaj različne; večinoma jo spravljajo v zvezo s stabilizacijo franka.

Dresdner Bank. V poročilu Dresdenske banke za leto 1927 so obrazloženi tudi vsi gospodarski problemi sedanosti. Zelo se poročilo protivi protekcionizmu; ameriški izvoz kapitala je v znamenju merkantilizma, ker pospešuje lastni blagovni izvoz in ovira tuji uvoz. Promet banke v lanskem letu je znašal 185 milijard mark, v predlanskem 141,5, leta 1913 93 milijard. Dividenda bo 10-odstotna. Kot najemnik kapitala je na prvem mestu tekstilna industrija, na drugem industrija živil; kovinska industrija je v zadnjih letih nekoliko popustila.

Hranilnice v Prusiji. Na vsakega prebivalca je prišlo v Prusiji toliko hranilnih vlog: začetek 1926 2876 mark, začetek 1927 5276 mark, začetek 1928 7839 mark; pred vojsko je imel vsak prebivalec naloženih 35474 mark. Primerjanje med posameznimi pruskimi provincijami nam kaže, da so vzhodni okraji v primeri s celoto zelo zaostali. V bančnem prometu je znašal promet hranilnic v zadnjem četrtletju 11,5 milijard mark. Splošno je dvig vlog v zadnjih dveh letih izredno velik.

ZASTOPSTVA, PONUDBE IN POVPRASEVANJA.

Trgovski posli z Rumunijo. Tvrdba Hugo Adler v Bukarešti, Strada Regala 15, posreduje v vseh trgovskih poslih.

Poslovni stiki z Ameriko. — Tvrdba Louis J. Feinstein Company — Brooklyn, 587 Rutland Road, posreduje pri uvozu in izvozu, daje informacije o ameriških tvrdkah itd. Uvozniki v Ameriko naj pošljejo tvrdki vzorce s pogoji C. I. F. New York - City.

Za izvoznike lesa. Neka francoska tvrdba se zanima za dobavitelje 1. desk za zaboje iz jelovega in borovega lesa v debelini 11 in 13 mm ter dolžini 2 m vsake širine ter 2. lesa za zaboje neobdelanega (s skorjo) v dolžini 2 m in v premeru v sredini 50 cm. Naslov dotične tvrdke je interesentom na razpolago v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Naslovnik grških trgovskih in industrijskih tvrdk po najnovejših uradnih podatkih izide v kratkem v izdajateljstvu grške trgovske zbornice v Nemčiji. Naslovnik bo vseboval približno 7000 strokah razvrščenih tvrdk. Cena v celem platnu vezanega naslovnika bo približno 10 RM za komad. Naročila sprejema: Verlag der Zollhandbücher für den Welthandel (Reimar Hobbing), Berlin SW 61, Grossbeerenstrasse 17.

Trgovska agencija v Parizu. V Parizu se je otvorila nova trgovsko-posredniška agencija, ki je našim izvoznikom in uvoznikom z informacijami gospodarskega značaja vedno na razpolago. Naslov agencije je: Export-Import-Commission »Commercia«, Agence Generale pour le Commerce, l'information et la reclame, Paris (19e) 32, Cité Lemaître 32.

RAZNO.

Chilenski soliter. Že večkrat smo pisali, da se nahaja chilenska industrija solitra vsled evropske konkurence v proizvodnji dušika v hudi krizi. Sedaj pa beremo, da je izvedla chilenska vlada z uspehom energične odredbe za dvig izvoza solitra. Na podlagi teh odredb izkazujejo izvozne številke za januar in februar dvig za nič manj kot 50 odstotkov. V teh dveh mesecih so prodali 1.550.000 ton solitra.

Gospodarstvo Avstrije. Avstrijski poslanec Streeruwitz je o gospodarstvu Avstrije na nekem zborovanju sledeče izjavil: Zadolženje naših tovarnih obrti in v zadnjem času tudi kmetijstva je doseglo tak obseg, da moreta industrija in obrt komaj še konkurirati z inozemstvom. Že samo zadolženje Ameriki je

doseglo ogromno višino. Produkcija industrijskih izdelkov se je v zmogovalnih državah dvignila za večkratni znesek, v Avstriji je pa napram predvojnemu času padla, česar je poleg prodajnih težkoč kriva tudi previsoka 8- do 12-odstotna obrestna mera za najeti kapital, visoko obdavčenje in izredno huda socialna bremena. Kot protisredstva je priporočal govornik večjo produkcijo živil, izdatno zmanjšanje uvoza luksuznih predmetov in hranil, skromno življenje in pospeševanje inozemskih potovanj za odraslo mladino po dokončanem študiju.

Iz gospodarstva Turčije. Državni proračun za leto 1928 je turški narodni parlament izenačil in sprejel. Proračun znaša 207 milijonov turških funtov izdatkov in prav toliko dohodkov; to je 6 milijard dinarjev. Izdatki za armado zahtevajo celih 40 odstotkov proračuna. Najvažnejša sprememba napram lanskemu letu je dvig izdatkov za javni dolg. Med novimi izdatki vidimo statistični urad s 132.000 funti. Združili so vojno in mornariško ministristvo ter poljedelsko in trgovsko ministristvo. Z obtokom novega papirnatega denarja se je pojavila vsakoletna kriza plačilnih sredstev v doslej še ne opazovani moči. Obtok papirnatega denarja je zaračunjen v Turčiji samo s 150 milijoni turških funtov, kar znaša ob prebivalstvu 13.600.000 duš samo 11 funtov na osebo; torej dosti manj kot v Jugoslaviji in samo četrtino v primeri z Nemčijo; 300 Din proti 500 do 600 Din. Po sedanjem tečaju odgovarja obtok bankovcev v Turčiji ca. 300 milijonom mark ali tretjini turških plačilnih sredstev pred vojsko. Plačilnega prometa z giro in čekom v Turčiji ni. V Carigradu samem je v obtoku okoli 50 milijonov turških funtov; ob času žetve gre polovica te vsote v Malo Azijo in prihaja od tam le polagoma nazaj. Banke uporabljajo namesto zvišanja obrestne mere prodajo deviz, da zadovoljijo vsaj svoje upnike. Zakonita obrestna mera je 9%, manjše banke zaračunajo tudi 36 odstotkov; diferenco 27% si zaračunajo enostavno kot četrtletno provizijo! Dosedanji bankovci so bili napravljeni leta 1926 v Nemčiji in izgubijo svojo veljavo z junijem 1928. Nove bankovce je pa natisnila angleška tvrdba De la Rue. Razen bankovca za 1 funt (kmet, ki orje) nosijo vsi bankovci sliko paše Kemala. Uradniške plače plačujejo odslej vnaprej. V splošnem opozarjajo na nerazmernost med denarnim obtokom in številom prebivalstva in upajo, da bo ustanovitev že davno projektirane Državne banke dobro vplivala na rešitev krize glede plačilnih sredstev. Turška vlada mora Otomanski banki dve leti naprej sporočiti, da bo ustanovila Državno banko, in je to tudi že naredila. Ob enem je predlagala tudi, naj se bodoča nova državna banka v Angori spoji z Otomansko banko v Carigradu. Najvažnejše gospodarske številke iz Turčije so bile doslej neznane. Zato so vstavili v letošnji proračun tudi že omenjeno postavko za novi Statistični urad. Sedaj bo šlo s priobčevanjem hitreje in bolj točno. V svrhu dosege izenačenja v turški trgovski bilanci se trudi Trgovska zbornica v Carigradu z izdelavo nove carinske tarife. V novi tarifi bodo kot drugod razlikovali surovine, polfabrikate in fabrikate. Tudi dvig turške tekstilne industrije uaj pomaga pri zboljšanju trgovske bilance. Letna produkcija znaša doslej 1.500.000 metrov. Letni uvoz bombazevega in svilenega blaga ima vrednost 90 milijonov turških funtov, kar je 40% vsega turškega uvoza. Upajo, da bodo v zvezi z zakonom o zaščiti industrije, s potekom lausanneskih obveznosti (v avgustu) in z investicijami domačo tekstilno industrijo močno dvignili. O razpustitvi državnih monopolov še ni govora. Nasprotno: območje monopolne uprave bodo še razširili in bodo zgradili na zahodu tudi državno pivovarno. (Dohodki alkoholnega monopola dosežejo vsoto 1 milijona funtov). Tudi ne misli vlada na razpustitev sladkornega in petrolejskega monopola. V slučaju razpustitve bi pobirali pristojbine carinski uradi. Izvoz soli, ki je nesel pred vojsko 80.000 funtov na leto, hoče vlada trgovini primerno organizirati. Ker je pogodba z družbo vžigalic, ki je imela monopol, potekla, se v Turčijo ne smejo vžigalice nič več uvažati. Ker pa znaša potreba Turčije na leto 25.000 zabojev, bo morala nova monopolna družba v Sinopah

(ob Črnem morju) tako delati, da bo krila domači konsum. Pozneje bodo napravili v Turčiji 40.000 do 50.000 zabojev vžigalic na leto. Torej vsestranski in mnogo obetajoči načrti. Vpeljali so tudi latinico, ki naj Turčijo bolj in bolj približa evropskemu zahodu.

Borza dela v Mariboru. Od 4. do 10. t. m. je pri tej borzi iskalo dela 107 moških in 34 ženskih, tedaj 141 oseb, 67 mest je bilo prostih, delo je dobilo 42 oseb in sicer 25 moških in 17 ženskih, odpotovalo jih je 34, odpadlo pa 66. Od 1. januarja do 10. marca pa je dela iskalo 1531 oseb, 731 mest je bilo prostih, 429 oseb je dobilo delo, 1056 jih je odpotovalo, 506 pa odpadlo.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 12 hlapcev, 26 viničarjev, 4 majarji, 2 vrtnarja, 1 brivec, 4 železostrugarji in 2 pomožna delavca za tovarno vagonov v Subotici, 4 mizarji za tovarno vagonov v Smed. Palanki, 1 čevljar samo za strojno delo, 1 krojač prikrojevalca, specialni delavec za uniforme in salonske obleke, 1 kovinotiskar, 1 sluga za srbsko pravoslavno episkopijo, več vajencev (pekovske, mizarne, slikarske in kovaške obrti), kakor tudi 4 kuharice, 1 gospodinja, 1 sobarica, 2 štikarici, 2 likalki, 3 kuharice k orožnikom, 4 služkinje, 1 prvovrstna pisarniška moč.

Po svetu. — Kakor smo poročali, je prevzel Cosulich družbo Tržaški Lloyd. Vsled tega je bilo potrebno zvišanje glavnice in bo na izrednem obnem zboru 28. t. m. predlagan dvig kapitala od 250 milijonov lir na 500 milijonov. — Izvoz tekstilnega blaga iz Lodža je v zadnjem času nekoliko nazadoval. — Na pariški seji Mednarodne jeklene zveze so bile zahteve srednjeevropskih tovarn v bistvu dovoljene. Poljaki so šli v svojih zahtevah od 500.000 nazaj na 350.000 ton. Kartelni krogi jim pa nočejo dovoliti več kot 300.000 ton in ni prišlo zato glede njih vstopa v zvezo še do nobene odločitve. — Največje italijansko podjetje umetne svile Snia Viscosa je imelo v letu 1926 978 milijonov lir čistega dobička, lani pa ca 46 milijonov lir. Lani so izplačali 10-odstotno dividendo, letos ne bodo dali nobene »v svrhu« boljše prilagoditve bilance na novo zlato vrednost stabilizirane lire. — Češkoslovaški finančni minister Engliš je poslal na banke okrožnico, v kateri protestira proti umetnemu zvišanju likviditete v kvartalnih bančnih bilancah potom začasne koncentracije velikih sredstev v gotovini. — Bolgariji je dovolil Svet Zveze narodov posojilo v znesku 5 milijonov funtov za kritje proračunskih zaostankov, za dotacijo bank itd. Glej o tem poseben članek. — Nemška Commerz- und Privat-Bank izplačuje kot lani 11-odstotno dividendo. Promet je znašal 104 milijarde mark, leta 1926 pa 857 milijard. V Ameriki je najela banka posojilo 20 milijonov dolarjev za 10 let in sicer v prvi vrsti za podporo srednje industrije glede dolgoro-

nih kreditov oziroma glede prevredbe kratkoročnih v dolgoročne kredite. — **Allgemeine Deutsche Credit-Anstalt** bo izplačala zopet 10-odstotno dividendo. Prometa je imela 20.400 milijonov, leta 1926 pa 15.900 milijonov. — Podjetje **Steyr** se pogaja že dalj časa z rusko vlado o obsežnih dobavah v Rusijo. Gre za večje število tovornih avtomobilov, avtobusov in tudi osebnih avtomobilov. — Uvoz surovega sladkorja v Italijo je dovoljen. Količino bosta določila ministra za finance in za narodno gospodarstvo. — Češkoslovaško finančno ministrstvo je razposlalo interesiranim uradom in korporacijam novi načrt o bančnem zakonu, naj se o njem izjavijo. — Predela za stabilizacijo dinarja so v polnem teku in upajo, da bodo stabilizacijske konference končane v teku aprila. Sedanji tečaj dinarja v Zürichu je 9'13; nekateri ga hočejo dvigniti na 10, torej 10 dinarjev je 1 švic. frank ali 10 centimov je 1 dinar. — **Brezposelnost** na Nemškem ponehuje in je bilo na koncu februarja še 1,237.000 ljudi brez dela. — Rumuni hočejo tekom bodočega tedna najeti stabilizacijsko posojilo v znesku 60 milijonov dinarjev in sicer v Londonu, Parizu in New-Yorku obenem. — Na borzi v New-Yorku je znašal 11. t. m. promet delnic 3,875.910 kosov, kar je v zgodovini newyorške borze nov rekord, za 90.000 kosov nad dosedanjim rekordom. — Velika nemška **Darmstädter und Nationalbank** bo razdelila zopet 12-odstotno dividendo; promet se je pomnožil za 43 odstotkov, kreditorji so narasli za 237 milijonov mark na 1564 milijonov. Čisti dobiček znaša po vseh odpisih 16,270.000 mark. Podružnica ima banka 111. Iz poročila veje optimizem. Skrajšano ime za banko je **Danat**, začetna dva zloga obeh imen. — **Budějovická delniška pivovarna** izkazuje 2 milijona 900.000 Kč čistega dobička in bo za 15-mesečno dobo izplačala dividendo 150 Kč. — **Severonemški Lloyd** objavlja v svojem poslovnem poročilu, da znaša tonaža vsega njegovega brodovja skupaj z ladjami, ki jih še gradijo, 861 tisoč 418 ton; lani je bilo ton 803.145. Vrednost brodovja je zapisana s 156 milijoni mark, lani 130. — Določili so bilanco ogrskega Denarnega centralnega zavoda in so ugotovili čisti dobiček v znesku 1,300.000 pengö. Rezervni zaklad za kritje zgub je dosegel višino 11 milijonov pengö. Bilanco bodo priobčili na koncu marca, občni zbor bo v aprilu.

ZELEZNICA SKOZ SAHARO.

Načrt o zgradbi železnice skoz Saharo bo predložen te dni francoskemu parlamentu in ga bo parlament tudi sprejel. V zakonskem načrtu gre v prvi vrsti za imenovanje študijskega odbora, ki mu bodo dali 12 milijonov frankov in v katerem bodo sedeli poleg zastopnikov Sahari sosednih kolonij in mandatov (Algerija, Tunezija, Maroko, Zahodna Afrika itd.) tudi zastopniki treh železniških družb Orleans, Midi in P. L. M.

Študijski odbor bo takoj z deli pričel, tako da bo končni načrt predložen še v letu 1928.

Z gradbenimi deli bodo pričeli obnem na severu in na jugu in bodo trajala dela okoli šest let. Gradbeni stroški so samo za tir preračunjeni na dve milijardi frankov. Dolžina železnice bo znašala 2800 kilometrov. H gradbenim stroškom pridejo še stroški za živila, za kurivo za postaje in v prvi vrsti za preskrbo z vodo. Zneske za stvarne dobove računijo na 800 milijonov frankov. Če se bo vse tako izvršilo, kakor je sedaj preračunjeno, bodo začeli obratovati s saharo železnico leta 1936. Puščava ne bo delala nobenih ovir, izbrali si bodo črto, kjer je dosti oaz in malo potujočega peska. — Vprašanje železnice skoz Saharo je staro že okoli 40 let. Težave gradbe ne pridejo nič v poštev; šlo je samo za to, ali se bo železnica splačala ali ne. Kakor se vidi, so prišli na to, da se bo gradba rentirala. Bomo še poročali.

TRŽNA POROČILA.

Jajca. Tendence na mednarodnem trgu jajec je bila v zadnjem tednu nekoliko živahnija, najbrž vsled tega, ker iz eksportnih dežel niso prišle one količine na trg, ki so jih pričakovali. Sicer cene niso šle posebno navzgor, vendar je bilo povpraševanje precej živahno. Dovoz z dežele v Jugoslaviji je po poročilih iz Zagreba nekoliko ponehal, morda vsled neugodnega vremena v zadnjem času. Za kos se plačuje še zmeraj 85 do 90 par.

Hmelj. Delovanje v okraju Petrovac je bilo v preteklem tednu nekoliko manj živahno in so šle cene nekaj nazaj. Kupovali so zelo malo. Za 100 kg so dali 800 do 1000 Din. Položaj je dober. V Zatu so prodali v preteklih dneh prav malo jugoslovanskega hmelja, cene so padle in so plačevali za 50 kg po 500 do 1200 Kč. Na žatskem trgu hmelja v zadnjem času ni bilo nobene živahnosti, cene so padle tudi za domači hmelj; za 50 kg so dajali po 1750 do 2050 Kč. V Nürnbergu skoraj popoln zastoj.

Mariborski trg dne 10. marca 1928. Slani narjev je bilo 70, ki so prodajali meso in slanino po običajnih cenah in sicer meso po 17-50 do 20 Din, slanino pa po 20 do 22-50. Tudi gnjati je bilo mnogo na trgu, ki se je prodajala po 19 do 22-50 Din za 1 kg in se je radi približajočih se velikonočnih praznikov skoraj povsem razprodala. Pri domačih mesarjih so ostale dosedanje cene. **Perutnine** in drugih domačih živali je bilo komaj 200 komadov. Cene so bile piščancem 15 do 40, kokošim 30 do 45, racam in gosem 50 do 80, puranom 60 do 100 Din, domačim zajcem 10 do 30 Din komad. — **Krompir, zelje, druga živila, sadje, cvetlice, sadike.** Krompirja so kmetje pripeljali samo 4 voze v mesto. Cena je bila običajna po 150 do 2 Din za 1 kg. Druge cene so bile sledeče: italijanski solati 12 do 14 Din za 1 kg, domači pa 1 do 150 Din za kupček, kislemu zelju 4, kislji repi 2, surovemu maslu 36 do 40, kuhanemu 44 do 48, čajnemu 50 do 60 dinarjev za 1 kg, mleku 250 do 3 Din, sme-

tani 12 do 14 Din za liter, oljčnemu in bučnemu olju 20 do 22 Din za liter, jajcam 1-50 do 1-75 Din komad, čebuli 2-50 do 3-50, česnu 10 do 14, hrenu 8 do 10 Din za kg, kariofiolu 5 do 15 Din komad. — **Sadju:** jabolkom 5 do 10, posušenim slivam 10 do 12 Din za 1 kg. — **Cvetlicam:** 6 do 25, z lonci vred 25 do 75 Din. **Sadikam** (hruškam, jablani, češnjai, slivi, ribezlu, rožam) 12-50 do 25 Din za komad. — **Lončena in lesena roba:** 1 do 100 Din komad, brezove mekle 2-25 do 5, lesene grablje 6 do 8, pletene košare, peharji, torbice, rešeta in sita so bili v veliki obilici po 5 do 50 Din komad. — **Seno in slama.** Kmetje so pripeljali v sredo 7. t. m. samo 2 voza sena, v soboto 10. t. m. pa 11 voz sena in 5 voz slame na trg. Cene so bile senu 75 do 85, slami pa 40 do 50 Din za 100 kg.

Veletrgovina A. Šarabon v Ljubljani

priporoča
špecerijsko blago
raznoverstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in
mlin za dišave z električnim
obratom.

Ceniki na razpolago.
Telefon št. 2666.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. marca t. l. ponudbe glede dobave 10.500 zvitkov brzojavnih trakov. (Vzorec je na vpogled pri saobračajno-komercijelnem odelenju te direkcije.) — Direkcija državnih rudarskih preduzeča v Sarajevu sprejema do 20. marca t. l. ponudbe glede dobave semen od smreke, macesna in jesena. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 23. marca t. l. ponudbe glede dobave 500 kg bencina in 2500 kg tračnih žebeljev; do 28. marca t. l. pa glede dobave »Roulo« balat jermena. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 3. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1 elektromotorja. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled. — Dne 3. aprila t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 2000 kg desederola. Predmetni pogoji so na vpogled pri občem odelenju te direkcije.

LIKERJE

Medicinalni Cognac, Jajčni-Cognac, Rum, Jamaika-Rum, Peilnkovec, Silvovko, Tropinovec, Sadjevec, Brinjovec, Vermut-vino, Malinovec in neoslajeni Malinov sok (Succus), Rumosol in Špirit, v najboljši kakovosti in po najnižji ceni priporoča

„**ALKO**“

družba z o. z. LJUBLJANA, Kolizej.

TISKARNA „MERUR“

TRG.-IND. D. D.

Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23.

Telefon 2552.

Se priporoča za vsakovrstna v tiskarsko stroko spadajoča dela. — Lastna knjigovoznica.

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže prazne kave, mlatih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ustanovljena leta 1889.

Telefon št. 2016.

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

Poštni ček 10.633.

Ustanovljena leta 1889.

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA

Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov dinarjev.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. — Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Stanje vložnega denarja nad 1.200 milijonov kron.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.